

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ
У ТРЕТЬОМУ ТИСЯЧОЛІТТІ**

**МАТЕРІАЛИ
науково-практичної конференції
молодих учених, аспірантів і докторантів**

м. Біла Церква, 18 та 23 травня 2017 р.

Частина 3

Біла Церква
2017

ПИЛИПЕНКО І.О., здобувач

Білоцерківський національний аграрний університет

Inna_ra.82@mail.ru

СПОСОБИ ДОСЯГНЕННЯ ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ АНГЛІЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Переклад фахової лексики становить основу наукового перекладу, важливого засобу міжкультурної комунікації, що постійно привертає увагу дослідників. Особливо це стосується термінології економічної галузі, яка за останнє десятиліття представлена великою кількістю лексикографічних видань, дисертацій, полемічних публікацій тощо.

Термінологічна лексика посідає значне місце в словниковому складі мови. До термінологічної лексики належать усі слова, що об'єднуються в мові під загальною назвою «терміни». Термін може бути утвореним на основі рідної мови або запозиченим як із нейтрального термінологічного банку (міжнародні греко-латинські терміноелементи), так і з іншої мови, він повинен відображати ознаки певного поняття; значення терміну для спеціаліста дорівнюється значенню поняття. Значна кількість термінів у сучасній українській мові утворилася за рахунок загальноживаних слів, їх взаємного проникнення з різних галузей техніки, запозичень з інтернаціональної лексики за словотвірними моделями, які характерні для сучасної англійської мови. Але оскільки економічні терміни є переважно складними термінами або термінами-словосполученнями, то вони є основною проблемою перекладу англійської економічної літератури. Існує багато досліджень щодо перекладу технічної та наукової термінології, але недостатньо розкрито проблему перекладу специфічної термінології, зокрема мікроекономічної. Переклад тексту з дотриманням стилевих ознак економічного характеру є також однією з найважливіших проблем, що виникають у процесі перекладу тексту.

Мета дослідження – дослідити особливості перекладу англійських текстів з мікроекономіки українською мовою.

Термінологія сучасної літературної мови дуже багата й розгалужена відповідно до існуючих у теперішньому суспільстві знань. У її складі виділяється велика група термінологічної лексики, спеціальна лексика. Працюючи з фінансово-економічними текстами, перекладачі легко перекладають прості економічні терміни з латинською, французькою основами, безпосередньо транслітеруючи їх українською мовою, як наприклад: *productivity, competence, investor, specification, deposit, force-majeure* тощо. Ці терміни завжди однозначні й не залежать від контексту. Крім того, вони легко транслітеруються українською мовою, і перекладачу достатньо знати їх прямиий смисл.

Особливу складність викликає розуміння й переклад таких слів, як, наприклад, «*outstanding*», яке відоме більшості перекладачів лише у значенні «видатний», «визначний», але у фінансово-економічному контексті воно вживається в значенні «несплатнений» (рахунок, асортимент), «непоставлений» (товар), «який не вирішується» (питання, проблема, вимога).

Ще важче перекладати терміни економічних текстів, наприклад, терміни фондової біржі. Слово *bear* (інвестор, що грає на зниження курсу валюти, акцій, цінних паперів) часто перекладають просто як «ведмідь», не розуміючи змісту, слово *bull* (інвестор, що скуповує цінні папери, валюту чи товари, очікуючи підвищення цін) – лише як «бик», а тому не розуміють і не можуть правильно перекласти термін *bearish course* – «спекулятивний курс», тобто «курс на зниження цін», а не «грубий курс».

Значну складність для перекладача становлять структури термінів, які в зарубіжній англістиці називають кластерами (*clusters*). Це так звані безсполучникові субстантивні словосполучення, в структурі яких можуть бути прикметники або дієприкметники та інші

частини мови у функції означень. Найуживанішими є двох- та трьохкомпонентні кластери. Перекладаючи такі структурні терміни, перекладач передусім має визначити головне слово й логічну послідовність усіх інших компонентів, які, здебільшого, є означеннями один для одного. Наприклад, двокомпонентні кластери (NN): business partnership (ділове партнерство), trust companies (трастові компанії), draft contract (проект контракту), property right (право на власність), stock exchange (фондова біржа), customs charges (митні збори).

Головним прийомом перекладу термінів є переклад за допомогою лексичного еквіваленту. Еквівалент – постійна лексична відповідність, яка точно співпадає із значенням слова. Терміни, які мають еквіваленти в рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі. Вони служать опорними пунктами в тексті, від них залежить розкриття значення інших слів, вони дають можливість з'ясувати характер тексту. Тому треба вміти знаходити відповідний еквівалент у рідній мові й розширювати знання термінів-еквівалентів.

Складні терміни, як сталі словосполучення, мають певне термінологічне значення. Наприклад: sales pace – темпи продажу; revolving account – рахунок, що поновлюється. Переклад складних термінів має два основні етапи - аналітичний і синтетичний. Велику роль при перекладі словосполучень відіграє саме аналітичний етап – переклад окремих його компонентів. Для цього необхідно правильно визначити компоненти складного терміну, оскільки ними можуть бути не тільки слова, а й словосполучення, що входять до складу терміну. Важливо також установити, в яких семантичних відносинах перебувають компоненти між собою та з головним компонентом терміну-словосполучення. Характер цих відносин визначає порядок та сам зміст перекладу складного терміну. Синтетичний етап перекладу передбачає вибудовування компонентів у залежності від зазначених семантичних відносин і отримання остаточного варіанту перекладу складного терміну.

Метод опису – передача слова за допомогою пояснення значення англійського слова. Цей прийом вживається як у випадку відсутності відповідного за значенням слова в рідній мові, так і при поясненні слова в словнику: charge-off – списання безнадійних кредитів; defaulting borrowers – позичальники, які ухиляються від сплати позики; deleveraging – відтік позикових коштів; non-revolving accounts – рахунки, які не поновлюються.

Прийом транскрибування – передача літерами рідної мови звучання англійського слова.

Спосіб калькування – переклад англійського слова чи словосполучення за його частинами з наступним складанням цих частин. Такий переклад відтворює англійське слово буквально: economic recovery – економічне відродження; gross domestic product – валовий національний продукт; housing market – ринок нерухомості.

УДК 81'25-024.36:581.2

ВЕЛИКА К.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

veli-katya@yandex.ru

ПРОБЛЕМАТИКА ДВОСТОРОННЬОГО ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ З ФІТОПАТОЛОГІЇ

Розвиток науки і техніки постійно зростає. Збільшується попит на адекватний переклад науково-технічних текстів, оскільки вони є сполучною ланкою комунікації в науковій і виробничій сфері. Перекладач повинен перекласти зміст тексту, не порушивши мовних норм і максимально точно передати науково-технічні терміни тексту оригіналу.

Під поняттям науково-технічного перекладу роуміють певний вид діяльності, а саме переклад науково-технічної літератури, оснований на аналізі тексту, володінні мови перекладу та знань у сфері науки і техніки.

Тимчук І.М. Структурні компоненти гуманістично спрямованої особистості майбутнього фахівця еколога	30
Марчук В.В. Роль ціннісних орієнтацій у розвитку суспільства і окремої особистості	31
Резнік В.Г. Проблеми формування німецькомовної комунікативної компетенції у студентів-філологів: лінгвокультурологічний аспект	32
Hunia L. New effective teaching methods to attract your students	33
Ishchenko O. Positive and negative in teaching english-language learners	34
Deshko S. Modern methods of teaching English	35
Столбецька С.Б. Вплив мотивації на короткострокову пам'ять студента при вивченні іноземної мови	36
Вакалюк Н.І. Актуальність використання інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) в освітньому процесі	37
Зелінська В.А. Формування критичного мислення студентів у процесі вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням	38
Чернищук Ю.І. Засоби формування компетентності в аудіюванні	39
Носенко М.М. Формування соціокультурної компетентності студентів у процесі самостійного опрацювання німецькомовних текстів	40
Рудакова Т.М. Проблеми формування мовних навичок і вмінь на заняттях з української мови як іноземної в аграрних ВНЗ	41
Баран Н.А. Формування риторичних умінь в процесі викладання дисципліни «Риторика» студентам напряму «Філологія»	42
Синякова В.Б. Гендерні стереотипи та цінності сучасного українського суспільства	43
Карпенко С.Д. Внесок Миколи Сумцова в українське казкознавство	44
Стрілецька С.В. Наукові тексти з позиції перекладацького аналізу	46
Щаслива Н.С. Найпродуктивніші засоби інтертекстуальності сучасної англомовної електронної преси	47
Волошкова Н.В. Тлумачі в подорожніх нотатках та кореспонденції британських мандрівників (1710–1830)	48
Будугай О.Д. Специфіка перекладацької діяльності Івана Рачинського	49
Чернобров Ю.А. Особливості формування синтаксичної термінології української мови у 20–30-х роках ХХ ст.	50
Зінінська А.П. Реквезитивні мовленнєві акти в історії англійської мови (XII–XVII ст.)	51
Демченко Н.С. Експресивні засоби рекламного тексту	52
Боньковський О.А. Основні аспекти та проблеми нормування німецької професійної лексики	53
Береговенко Н.С. Способи перекладу власних імен (на матеріалі романів Джейн Остін)	54
Гетьман Т.Є. Оптимізація підходу до навчання усного послідовного перекладу студентів-філологів	55
Колісник М.Ю. Deviant aspects of English communication on Facebook	57
Пилипенко І.О. Способи досягнення еквівалентності при перекладі англійської економічної літератури на українську мову	58
Велика К.І. Проблематика двостороннього перекладу термінів з фітопатології	59